3.5. Kur'an Evrenseldir

Kur'an-ı Kerim'in evrenselliği, son ilahi kitap olarak getirdiği hükümlerin, ifade ettiği anlam ve işaretlerin zaman ve mekân üstü olmasıdır. Bu hükümlerin, indiği dönemdeki insanlar için geçerli olduğu kadar, kıyâmete kadar tüm insanlık için geçerli olmasıdır.

Kur'an-ı Kerim evrenseldir. Çünkü peygamberlerin gönderilmesi Hz. Muhammed (s.a.v.) ile sona erdiği gibi dinî hükümleri açıklamak üzere Allah (c.c.) tarafından peygamberlere gönderilen vahiy de Kur'an-ı Kerim ile son bulmuştur. Buna göre Kur'an-ı Kerim'in içerdiği anlam ve mesajların evrensel olması zaruri bir durum arz etmektedir.

ARAŞTIRALIM

Hz. Muhammed'in (s.a.v.) son peygamber, kitabının da son kitap olduğu gerçeğiyle ilgili Ahzâb suresi, 40. ayet merkezli bir araştırma yapınız.

Kur'an-ı Kerim'in evrenselliğinin bir kısım şartları vardır. Bunları maddeler hâlinde şöyle açıklayabiliriz:

1. Kur'an-ı Kerim'in hem aslı itibariyle hem de mevcut hâliyle ilahi kaynaklı olması:

Kur'an-ı Kerim'i Allah Teâlâ (c.c.) indirmiştir. O'nun sözüdür. O, asla bir insan sözü değildir; olamaz. Konuyla ilgili ayet-i kerimeler şöyledir:

"Hâ. Mîm. Kur'an, çok merhametli, çok şefkatli Allah (c.c.) tarafından parça parça indirilmektedir..."[53]

"Resulüm! De ki: Bu Kur'an'ı göklerin ve yerin tüm gizliliklerini bilen Allah (c.c.) indirmiştir."[54]

DÜŞÜNELİM-YORUMLAYALIM

Kur'an'ın değişmezliği ve değiştirilemezliği konusunda şu ayetleri okuyunuz, üzerinde düşününüz ve yorumlayınız.

"Yok, yok! Yemin ederim gördüğünüz her şeye ve göremediğiniz her şeye ki: Bu Kur'an, çok şerefli bir elçinin getirdiği sözdür. O, bir şâir sözü değildir. Fakat ne de az inanıyorsunuz? O, bir kâhin sözü de değildir. Fakat ne de az düşünüp ders alıyorsunuz? O, Âlemlerin Rabbinden parça parça inmekte olan bir kitaptır. Eğer o Peygamber, bizim adımıza bir takım sözler uydursaydı, elbette onu kıskıvrak yakalar, sonra da onun can damarını koparırdık! İçinizde hiç kimse de buna mâni olamazdı."

(Hâkka 69/38-47)

Şunu belirtelim ki evrenselliğin ilk ve en önemli şartı olan "ilahi kaynaklı olma" ilkesini bugün ancak Kur'an-ı Kerim taşımaktadır. Onun dışında hiçbir kitap mevcut hâliyle bu özelliğe sahip değildir.

2. Kur'an-ı Kerim'in, Allah (c.c.) tarafından koruma altına alınmış olması:

Yüce Allah (c.c.), Kur'an-ı Kerim'i Peygamberimiz'e (s.a.v.) en güvenilir yolla indirmiş, indirdiği şekilde günümüze kadar korumuş ve bundan böyle de koruyacaktır. Bu özellik de sadece Kur'an'a aittir. Zira önceden indirilmiş olan Tevrat ve İncil insanlar tarafından tahrif edilmişlerdir.

Tevrat ve İncil'in muhtevalarında yer alan pek çok uydurma bilgiler de onların tahrif edildikleri gerçeğini ortaya koymaktadır. Örneğin peygamberlerle ilgili iftiraları, bırakalım Allah (c.c.) kelamı olan bir kitabı, insaflı sıradan bir insanın bile söyleyemeyeceği sözler cümlesindendir.

53 Fussılet suresi, 1-2. ayetler.
54 Furkân suresi, 6. ayet.

BUNLARI BİLİYOR MUYDUNUZ?

Kur'an-ı Kerim, Tevrat ve İncil'in tahrif edildiğini şöyle haber verir:

"Yazıklar olsun şu kimselere ki kitabı kendi elleriyle yazarlar, sonra da küçük bir dünya menfaati için: Bu Allah (c.c.) tarafından gönderilmiştir! derler. Yazıklar olsun elleriyle yazdıkları yüzünden onlara, yazıklar olsun kazandıkları yüzünden onlara!"

(Bakara suresi, 79. ayet)

"Ehl-i kitap'tan bir kısmı; aslında kitapta olmadığı hâlde, sizin kitapta öyle olduğunu sanmanız için kitabı okurken dillerini eğip büker, başka manaya gelecek şekilde kelimelerin vurgu ve okunuşunu değiştirirler. Sonra bu yaptıklarını, asla Allah (c.c.) katından olmadığı hâlde: Bunlar, elbette Allah (c.c.) katındandır, diye takdim ederler. Hayır onlar, Allah hakkında bile bile yalan söylemektedirler."

(Al-i İmran suresi, 78. ayet)

Kur'an-ı Kerim, Tevrat ve İncil'in tahrif edilmesi sebebiyle, bu kitaplara karşı insanlar arasında oluşan güvensizliğin kendisine karşı da oluşmaması için daha ilk ayetlerinde kendi muhataplarına bu konuda şöyle garanti vermektedir:

"Elif. Lâm. Mîm. Kendisinde hiçbir şüphe bulunmayan şu yüce Kitap, müttakîler için bir yol göstericidir."[55]

Ayetin açık ifadesine göre, Kur'an-ı Kerim'in gerek Allah (c.c.) katından geldiğinde, gerek bozulmadan günümüze ulaştığında, gerekse ifade ettiği bilgiler ve verdiği haberlerin doğruluğunda hiçbir şüphe bulunmamaktadır.

Şu ayet-i kerime ise Kur'an-ı Kerim'in korunmasının Yüce Allah'ın (c.c.) garantisi altında olduğunu kesin ifadelerle haber verip müjdeler:

"Şüphesiz ki bu Zikr'i biz indirdik; onu muhafaza edecek olan da elbette biziz."[56]

Ayete şu mana verilmiştir: "Biz Kur'an'dan olmayan herhangi bir şeyin ona karışmasına, veyahut onda olan herhangi bir şeyin ondan eksilmesine engel oluruz. Ondaki herhangi bir hükmün eksilmesine razı olmayız ve müsaade etmeyiz."[57]

Bu hâliyle Kur'an-ı Kerim, kendisinden sonra da bir vahiy gönderilmeyeceği için Yüce Allah'ın (c.c.) dinini temsil eden yegâne kitap konumundadır.

3. Kur'an-ı Kerim'in önceki vahiyler üzerinde doğrulayıcı ve gözetleyici olması:

Kur'an-ı Kerim'in evrensel bir kitap olmasının gereklerinden biri de onun Tevrat ve İncil başta olmak üzere önceki kitaplar üzerinde doğrulayıcı ve gözetleyici bir mevkide bulunmasıdır. Kendisinde hiçbir tahrif olmayan Kur'an bu hâliyle, muharref Tevrat ve İncil'de mevcut olan ancak

55 Bakara suresi, 1-2. ayetler.
56 Hicr suresi, 9. ayet.
57 Taberi, C 14, s. 11.

vahiy ile ilgisi bulunmayan pek çok yanlış şeylerin doğrularını da ortaya koymaktadır. Onun bu özelliği şu ayette haber verilmektedir:

"Resulüm! Sana da Kur'an'ı, musaddık yani kendinden önceki kitapları doğrulayıcı ve müheymin yani onları koruyup denetleyici olarak her yönden gerçeğe uygun bir tarzda indirdik…"[58]

Bu ayet-i kerimede geçen "müheymin" kelimesi sözlükte "koruyan, gözeten, muhafaza eden" gibi anlamlara gelmektedir. Bu kelimede "şahit" anlamı da vardır.[59] Kur'an-ı Kerim bu sıfatıyla aynı zamanda önceki kitaplar üzerinde bir şahittir.

NOT EDELİM

Kur'an-ı Kerim'in önceki kitaplar üzerinde doğrulayıcı, gözetleyici ve şahit olmasından şunu anlamak mümkündür:

Daha önce gönderilen kitapların verdiği bilgiler eğer Kur'an'ın verdiği bilgilerle uygunluk arz ederse o zaman doğrudur. Bunun aksine eğer o bilgiler Kur'an'a aykırı iseler bu yazılanlar yanlış ve batıldırlar. Kur'an-ı Kerim'i bu konuda yetkili kılan gerekçe ise onun ilahi kitapların sonuncusu ve en mükemmeli olmasıdır. Şunu belirtelim ki yüce Allah (c.c.) daha önce indirdiği kitaplarda mevcut olan bütün güzellikleri Kur'an-ı Kerim'de toplamış ve bu güzelliklere önceki kitaplarda mevcut olmayan diğer pek çok güzel şeyler de ekleyerek Kur'an-ı Kerim'i üstün kılmıştır.

4. Kur'an-ı Kerim'in, bütün insanlara gönderilmesi ve onları kendi mesajından faydalanmaya çağırması:

Ayet-i kerimede şöyle buyrulur:

"Ey insanlar! Rabbinizden size kesin bir delil geldi ve size yolunuzu aydınlatan apaçık bir nur indirdik."[60]

Bu ayette geçen "nur" isminden maksat Kur'an-ı Kerim'dir. Yine bu ayetin başında yer alan "Ey insanlar!" hitabı, Kur'an mesajının hiçbir istisna olmaksızın bütün insanlara yönelik olduğunun açık bir delilidir. Ayrıca bu ayet-i kerime, Fâtiha suresinin son ayetinde "gazaba uğrayanlar ve sapıtanlar" diye tanıtılan Yahudi ve Hıristiyanların yolunun aksine Kur'an'ın bir hidayet kaynağı olduğuna işaret etmektedir.

Nitekim Kur'an ehl-i kitaba da kendisine inanmaları için defalarca çağrıda bulunur.[61] Tevrat ve İncil'le birlikte Kur'an'a da inandıkları takdirde kendilerine iki kat mükafat verileceğini va'deder.[62]

Kur'an-ı Kerim'in daveti evrensel ve tüm insanlığa yönelik olduğu gibi, şüphesiz onu bize getirip tebliğ eden Peygamberimiz'in (s.a.v) risaleti ve mesajı da aynı şekilde evrenseldir. Allah Teâlâ (c.c.) onu bütün alemlere rahmet olarak göndermiştir.[63]

58 Mâide suresi, 48. ayet.
59 Çelik, Hakk'ın Daveti, C 1, s. 748.
60 Nisâ suresi, 174. ayet.
61 bk. Bakara suresi, 40-41. ayetler.
62 bk. Kasas suresi, 52-54. ayetler; Hadîd suresi, 28. Ayet.
63 bk. Enbiyâ suresi, 107. ayet.

Şu ayetler onun bu özelliğini çok açık bir şekilde haber vermektedir:

"Ey insanlar! Şüphesiz ki ben, Allah'ın (c.c.) hepinize gönderilmiş peygamberiyim..."[64]

"Seni ancak bütün insanlara müjdeci ve uyarıcı olarak gönderdik."[65]

Kur'an-ı Kerim, tüm insanları kendine iman etmeye çağırdığı gibi, kendi mesajını kabul etmeyenleri şiddetli bir şekilde tehdit eder.

Şu ayetler son derece uyarıcıdır:

"Ehl-i kitap, Allah'ın (c.c.) dilediği kuluna lütufta bulunarak peygamberlik vermesini kıskandılar da, Kur'an'ı inkâr ederek kendilerini ne kötü bir şeye sattılar. Böylece onlar gazap üstüne gazaba uğradılar. Zaten kâfirler için alçaltıcı bir azap vardır."[66]

"**...Inkâr edenleri dünyada da ahirette de şiddetli bir şekilde cezalandıracağım. Onlar için hiçbir yardımcı olmayacaktır."**[67]

6. Kur'an-ı Kerim, evrenselliğinin bir gereği olarak, kendi mesajına inananları diğer insanlardan ayrı tutması ve onlara dost olmalarını yasaklaması:

Ayet-i kerimelerde şöyle buyrulur:

"Ey iman edenler! Kendi din kardeşlerinizden başkasını dost ve sırdaş edinmeyin. Çünkü onlar size ellerinden gelen kötülüğü yapmaktan geri durmaz; her zaman sıkıntıya düşmenizi isterler. Baksanıza, size olan şiddetli öfkeleri ağızlarından taşıyor. Kalplerinde gizledikleri kin ve düşmanlık ise daha korkunçtur."[68]

"Ey iman edenler! Yahudi ve Hıristiyanları dost ve sırdaş edinmeyin. Çünkü onlar birbirinin dostudur. Sizden kim onları dost edinirse, kesinlikle onlardan olur. Şüphesiz ki Allah (c.c.), zalimler topluluğunu doğru yola erdirmez."[69]

Kur'an-ı Kerim, kendilerine ehl-i kitap dediğimiz Yahudi ve Hıristiyanlara yaptığı davetine onlardan olumlu cevap alamayınca kendilerini azapla korkutmuş ve mutlaka Kur'an'a ve Peygamberimiz'e (s.a.v.) inanıp Müslüman olmaları gerektiğini bildirmiştir.

Kur'an-ı Kerim artık kendi davetini kabul etmeyen bu insanların Müslümanlardan ayrı bir güruh olduklarını ve bunların arasında bir kaynaşmanın olmaması gerektiğini vurgulamıştır. İslam dışı grupların Müslümanlardan soyutlanmaları onların hem Müslümanlara düşmanlık yapmaları hem de yanlış inançlar ile Müslümanların itikatlarını bozmaya yönelmeleri sebebiyledir. Allah

64 A'râf suresi, 158. ayet.
65 Sebe' suresi, 28. ayet.
66 Bakara suresi, 90. ayet.
67 Al-i İmran suresi, 56. ayet.
68 Al-i İmran suresi, 118. ayet.
69 Mâide suresi, 51. ayet.

Teâlâ (c.c.) bu yolla Müslüman ümmeti onların kötülüklerinden koruyup iyiliğin, hakkın ve adaletin temsilcisi olmalarını ve tüm insanlığa İslam'ın güzelliklerini ulaştırmalarını murad etmiştir.[70]

Kur'an'ın evrensel ilkelerinden örnekler:

Kur'an-ı Kerim'in içerdiği konuları çok genel bir sınıflandırma ile inanç, hukuk ve ahlak esasları olarak özetleyebiliriz. Bu sınıflandırmanın dışında kalanlar ise bunları teyit edici mahiyettedir.

İnanç esaslarına baktığımızda, Kur'an'ın bu husustaki ölçüleri her daim evrensel ölçülerdedir. Örneğin Kur'an-ı Kerim'e göre Allah (c.c.), sadece İsrailoğullarının veya Arapların ya da herhangi bir ırkın ilahı değil, bütün insanların ilâhıdır. Ayetlerde şöyle buyrulur:

"Hamd, alemlerin Rabbi Allah'a (c.c) mahsustur."[71]

"Hamd, göklerin Rabbi, yerin Rabbi bütün âlemlerin Rabbi olan Allah'a (c.c.) mahe sustur."[72]

Kur'an-ı Kerim, insanın Allah'a (c.c.) kulluğunu tespit ederken bu kullukta ve gereklerinde bir ırk veya çevre ile diğer bir ırk ve çevre arasında hiçbir fark olmadığını açıkça ortaya koyar. Buna göre, Arap olsun olmasın hiçbir millet diğerlerinden farklı imtiyazlara sahip değildir. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Araplar arasından çıkması ve onlara mensubiyeti ile Kur'an-ı Kerim'in Arapça inmesi, İslam ölçülerine göre, Araplara hukuk alanında veya dünyevi muamelelerde ya da Allah'a (c.c.) yakınlık hususunda birtakım ayrıcalıklar vermeyi gerektirmez.

ARAŞTIRALIM-TARTIŞALIM

Kur'an'a göre üstünlük ve değerlilik ölçüsünün ne olduğunu şu ayet çerçevesinde araştırınız ve sonuçları arkadaşlarınızla tartışınız.

"Ey insanlar! Biz sizi bir erkek ve bir kadından yarattık. (Soyunuz sopunuzla birbirinize karşı övünesiniz diye değil) birbirinizi tanıyıp kaynaşasınız diye sizi milletlere ve kabilelere ayırdık. Allah katında en şerefliniz, Allah'a karşı saygısı, korkusu ve O'nun yasaklarından kaçınıp emirlerine itaati en yüksek olanınızdır. Hiç şüphesiz Allah, her şeyi hakkiyle bilir, her şeyden haberdardır.

(Hucurât suresi, 13. ayet)

Kur'an-ı Kerim, insanların dikkatlerini Cenab-ı Hakk'ın varlığına ve birliğine çekerken, belirli bir çevreye özgü veya belirli bir toplumun alışkanlıklarına uygun düşen ya da bir kısım aydınların anlayabileceği delil serdetmez. Nerede bulunursa bulunsun, hangi düşünce ve kültür seviyesinde

70 bk. Bakara uresi, 143. ayet; Al-i İmran suresi, 110. ayet.
71 Fâtiha suresi, 1. ayet.
72 Câsiye suresi, 36. ayet.

olursa olsun tüm insanların her yerde ve her zaman anlayabileceği deliller kullanır. Allah'ın (c.c.) varlığına ve birliğine delil teşkil eden ayetler Kur'an-ı Kerim'de çokça zikredilir. Bunlara bakıldığında, onların, farklı grup ve topluluklardaki genel insan düşüncesine hitap ettiği görülür.

NOT EDELİM

Kur'an, Allah'ın (c.c.) birliğinin delillerini açıklarken hangi dil, renk ve ırktan olursa olsun herkesin kolaylıkla anlayabileceği konulara temas eder.

ARAŞTIRALIM

Kur'an'ın hak, adalet ve hukuk anlayışının Müslüman, ehl-i kitap, kafir... bütün insanları kuşatacak şekilde ne kadar evrensel bir değerde olduğunu anlamak bakımından Nisâ suresi, 105-112. ayet grubunu, tefsirlerden de istifade ile araştırınız.

Kur'an-ı Kerim'deki hukuki düzenlemelere ve onun tamamlayıcısı olan sünnetin açıklamalarına bakıldığında onda belirli bir ırka temayül, herhangi bir çevreden ya da muayyen geleneklerden etkilenme kesinlikle görülmez. Kur'an hukuku mutlak insan esas ve ilkelerini temel alan bir hukuk olduğu için tüm ahkam ve füruları, bütün insanların ihtiyaç ve maslahatlarıyla tam bir uyum içerisinde bulunur.

Bu ayetlere iyice dikkat edilecek olursa ırkçılık, hısımcılık, aşiretçilik, ulusçuluk ve millet ayırımcılığı gibi değerlerin, İslam hukukundaki adalet terazisinde nasıl eriyip yok olduğu kolaylıkla görülür. Bu ayetlerde bir tek itibar dikkate alınmıştır: o da mutlak insan değeridir.

NOT EDELİM-ÖĞRENELİM

Kur'an'ın evrensel ahlaki prensiplerinden örnekler:

Hangi ırk, hangi nesep, hangi coğrafi bölgeden olurlarsa olsunlar bütün insanlar, insan olma bakımından aynı hak ve hürriyete sahiptirler. Birbirlerinden ancak takva yönünden yani Allah'ı tanıma, O'na karşı saygılı olma ve emirlerini yerine getirme bakımından ortaya koydukları özel başarıları sayesinde üstün olabilirler. (bk. Hucurât suresi, 13. Ayet)

Çocuklar, ana-babalarına iyi muamele etmeli (bk. Lokmân suresi, 14-15. ayetler); onlara şefkat ve merhamet kanatlarını germelidirler. (bk. İsrâ suresi, 24. ayet)

İnsan ancak yapmış olduğu şeylerden hesaba çekilir. (bk. İsrâ suresi, 15. ayet)

Kur'an-ı Kerim'in ahlaki değerleri de evrenseldir. Ona göre ahlak ve fazilet, bir taraftan insanın temiz fıtratıyla uyum hâlinde olan, diğer taraftan fert ve toplum için insan saadetinin esaslarını tesis eden değer hükümlerinin ve davranış metotlarının yekunudur. Bu sebeple, bu davranış metotlarında bir çevre ile diğeri arasında değişme ve farklılık görülmez. Zira bunlar, belirli bir çevrenin gelenek ve görenekleri içerisinde neşet etmemiş, insanın kapsamlı fıtratından beslenip vücut bulmuştur.